

اشاره

خط به عنوان ابزاری شگفت‌انگیز پلی بین گذشته، حال و آینده ساخته است. به جرئت می‌توان گفت که یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های معلمان و اولیا بدخطی دانش‌آموزان است. برخلاف عقیده رایج، بین زیبانویسی و ژنتیک و وراثت رابطه‌ای وجود ندارد! امروز بدخطی در سطوح مختلف جامعه و بین افراد با موقعیت‌های اجتماعی متفاوت به صورت گسترده‌ای وجود دارد. بدخطی نتیجه بی‌توجهی و نبود آموزش صحیح است. نبود نیروی متخصص جهت آموزش تنها بهانه‌ای است تا قسمتی از این ناکامی آموزشی پوشانده شود. راهکار ساده‌ای که با وجود شرایط موجود به کمک آن می‌توان زیبانویسی را بهبود بخشید، یک نکته ساده و کلیدی در خوش‌نویسی است: مداد را چگونه دست بگیرد! با آموزش درست به دست گرفتن مداد می‌توان علاوه بر رفع بسیاری از دیرآموزی‌ها به کودکان پیش‌دبستانی برای زیبانویسی و لذت بردن از نوشتن کمک ارزنده‌ای کرد.

کلیدواژه‌ها: گرفتن مداد، هنر، زیبانویسی

زیبانویسی نتیجه کشف ارتباط بین حروف و کلمات توسط دانش‌آموز است. این توانایی سبب به وجود آمدن نوعی رسم‌الخط شخصی می‌شود که تشخیص خطی نامیده می‌شود. زیبانویسی از قواعد ساده‌ای تبعیت می‌کند که دانستن آن‌ها سبب خوش‌خطی است. اولین و مهم‌ترین کار معلمان پیش‌دبستانی و پایه اول ابتدایی در آموزش نوشتاری این است که شیوه درست به دست گرفتن مداد را به دانش‌آموزان یاد بدهند؛ کار ساده و بسیار مهمی که غفلت از آن روند یادگیری را کند و اشتیاق دانش‌آموزان را در انجام تکالیف از بین می‌برد. شکل نامناسب گرفتن مداد باعث بروز درد در مفاصل انگشتان می‌شود. در مواردی هم این کار ناهنجاری‌هایی در شکل دست هنگام نوشتن ایجاد می‌کند. تداوم این حالت باعث ناخرسندی آن‌ها از نوشتن و در نتیجه، از بین رفتن لذت نوشتن خواهد شد.

درست‌دستان بگیرد!
لطفاً مداد را

ابراهیم قدر دان

سرگروه فرهنگ و هنر شهرستان‌های استان تهران

نکات مهمی که والدین و مربیان هنگام به دست گرفتن مداد باید به کودکان آموزش دهند:

مداد را فشار ندهید.

بیشتر بچه‌ها فکر می‌کنند هرچه

مداد را بیشتر فشار بدهند، پرننگ‌تر می‌نویسد. این تصور اشتباه باعث می‌شود فشار زیادی به مداد و انگشتانشان وارد کنند. بسیاری از دانش‌آموزان حتی زمانی که در دوره‌های تحصیلی بالاتر با خودکار یا خودنویس هم می‌نویسند، این تصور اشتباه را با خود دارند. خستگی مفاصل دست، فشار عصبی، درد و لرزش انگشتان از عوارض فشار دادن مداد است.

انگشتان به صورت ناخواسته خم می‌شوند و میدان حرکات نوشتاری به نوک انگشتان محدود می‌گردد. ریزنویسی، بدخطی و درد مستمر مفاصل انگشتان از عوارض این فرم مدادگیری است.

طرز درست به دست گرفتن مداد

بهترین جای قرار گرفتن مداد یا نوشت‌افزار در تمام شیوه‌های نوشتن در سراسر دنیا این است که ابتدای مداد یا هر نوشت‌افزار دیگر بین سرانگشت اشاره و شست و انتهای آن روی مفصل سوم انگشت اشاره قرار گیرد. در این شیوه، انگشتان خم نمی‌شوند، درد مفاصل از بین می‌رود و میدان حرکات نوشتاری تا محدودهٔ مچ گسترش پیدا می‌کند. همچنین، تسلط بر شیوهٔ نگارش دوایر، کشیده‌ها، الفها و سایر حروف بیشتر می‌شود.

هنگام گرفتن مداد، انگشتانشان خم نشود.

متداول‌ترین شکل در دست گرفتن مداد، با خم کردن بیش از حد انگشتان همراه است. در این حالت، انگشتان به شکل‌های متنوع و عجیبی مداد را می‌گیرند. تقریباً تمامی این حالات دردآور است. جالب است که همهٔ دانش‌آموزان این شیوه را از اوایل گرفتن مداد تا پایان دوره‌های تحصیلی و حتی در صورت عدم اصلاح تا پایان عمر حفظ می‌کنند؛ شیوهٔ نامناسبی که هر دانش‌آموزی به صورت ناخواسته آن را کشف می‌کند و با وجود دردآور بودن، تلاشی برای اصلاح آن نمی‌کند.

مداد را در گودی بین انگشت اشاره و شست قرار ندهند.

یکی دیگر از شکل‌های نامناسب گرفتن مداد، قرار دادن آن در گودی بین انگشت اشاره و شست است. در نتیجهٔ این کار،